

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa E. S. i A. S.
przeciwko (...) Zakładowi Ubezpieczeń S.A. w W.
i Wojewódzkiemu Szpitalowi Specjalistycznemu im. (...) w W.
o zadośćuczynienie i odszkodowanie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 grudnia 2020 r.,
na skutek przedstawienia akt o sygn. III C (...) przez Sąd Okręgowy w W. celem
przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

**odmawia przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 2 września 2020 r. Sąd Okręgowy w W. wystąpił o przekazanie sprawy z powództwa E. S. i A. S. przeciwko (...) Zakładowi Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w W. i Wojewódzkiemu Szpitalowi Specjalistycznemu im. (...) w W. innemu sądowi równorzędnemu - Sądowi Okręgowemu w W., z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Sąd występujący wskazał, że za zastosowaniem art. 44¹ § 1 k.p.c. przemawia w niniejszej sprawie fakt zamieszkiwania powodów w okręgu tego Sądu. W ocenie Sądu Okręgowego w W. poziom obciążenia Sędziego sprawozdawcy obowiązkami orzecznymi oraz

konieczność przesłuchania świadków zamieszkałych w znacznej odległości od Sądu występującego to okoliczności przemawiające za uznaniem, że przekazanie sprawy będzie służyło również przyspieszeniu jej rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 44¹ § 1 k.c. Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. Przepis ten powinien być interpretowany w sposób ścisły, gdyż wprowadza wyjątek od konstytucyjnego prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji), w którym to prawie zawiera się m.in. zasada rozpoznania sprawy przez sąd właściwy, w tym także właściwy miejscowo (postanowienie Sądu Najwyższego z 28 sierpnia 2020 r., IV CO 142/20).

Pojęcie „dobro wymiaru sprawiedliwości” nie zostało ustawowo zdefiniowane. W orzecnictwie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego 7 lipca 2020 r., IV CO 153/20) wyjaśniono już, że odwołuje się ono do sfery aksjologii i powinno być rozumiane z uwzględnieniem celu, dla którego istnieje wymiar sprawiedliwości, uniwersalnego charakteru tej instytucji i rodzaju wartości, jaką jest dobro wymiaru sprawiedliwości. Wartość wskazana w art. 44¹ § 1 k.p.c. nie ma bowiem charakteru autotelicznego, tzn. nie jest wartością samą w sobie - wartością dla samej siebie. Przeciwnie, jest to wartość instrumentalna, która służy realizacji innych, samoistnych wartości, w szczególności sprawiedliwości.

Dobro wymiaru sprawiedliwości nie jest tożsame ani z dobrem (w szczególności sprawnym funkcjonowaniem) sądu rozpoznającego konkretną sprawę lub z interesami prawnymi stron, ani też ze społecznym postrzeganiem sądu jako organu bezstronnego. Wszystkie te elementy stanowią części składowe tej wartości, lecz w stosowaniu art. 44¹ § 1 k.p.c. trzeba mieć na uwadze, że żaden z elementów nie dominuje nad pozostałymi. Wprawdzie wymiar sprawiedliwości istnieje po to, by rozstrzygać indywidualne spory o prawo i tym samym zabezpieczać interesy prawne stron postępowań, jednak „dobro wymiaru sprawiedliwości” trzeba każdorazowo rozumieć uniwersalistycznie, mając na

względnie nie tylko konkretną sprawę, ale też długofalowe konsekwencje wynikające z decyzji o zastosowaniu art. 44¹ § 1 k.p.c.

Racje przywołane w uzasadnieniu wniosku o przekazanie sprawy nie mogą być utożsamiane z dobrem wymiaru sprawiedliwości. Powodowie, reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, skorzystali z możliwości wynikającej z zastosowania art. 43 § 1 k.p.c. w zw. z art. 30 k.p.c. i jako sąd właściwy wybrali Sąd Okręgowy w W.. Nawet w razie dostrzegania przez Sąd występujący przyczyn, które wybór ten czynią, z pewnego punktu widzenia, wyborem nieoptymalnym, nie można zasadnie przyjąć, że w sprawie występują przesłanki przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu. Przekazanie takie w ocenianych okolicznościach godziłoby w prawo powodów do dokonania wyboru jednego z sądów właściwych według przepisów o właściwości ogólnej. Wartość w postaci realizacji zasady przeciwdziałania przewlekłości postępowania, choć również istotna i mająca konstytucyjne umocowanie w szeroko rozumianym prawie do sądu, nie może w badanym przypadku przeważać nad prawem do dokonania przez powodów wyboru sądu właściwego miejscowo.

Do odmiennych wniosków nie mogło prowadzić rozważenie przytoczonych przez Sąd występujący okoliczności związanych z nadmiernym obciążeniem orzecznictwem sędziów orzekających w Sądzie Okręgowym w W.. Fakt podziału obowiązków orzecznictwowych między sądami powszechnymi, w zestawieniu z obecnym kadrowym zabezpieczeniem wykonania tych obowiązków, jest Sądowi znany z urzędu. Przeciwdziałanie takiemu stanowi rzeczy należy jednak do zadań władzy ustawodawczej oraz wykonawczej, natomiast instrument z art. 44¹ § 1 k.p.c. powinien służyć eliminacji incydentalnych, spowodowanych jednostkowymi okolicznościami zagrożeń dla dobra wymiaru sprawiedliwości. Za takim stanowiskiem przemawia również sposób ukształtowania instytucji przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu, w tym wyeksponowanie względu na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego oraz powierzenie przekazywania spraw Sądowi Najwyższemu. Racje te przemawiają przeciwko stosowaniu art. 44¹ § 1 k.p.c. w celu eliminowania występujących nierówności w obciążeniu sądów powszechnych wpływem spraw do rozpoznania.

Na marginesie należy zauważyć, że sposób sformułowania wniosku o przekazanie sprawy nie w pełni odpowiada naturze art. 44¹ § 1 k.p.c. Wskazanie sądu, do którego sprawa miałaby zostać przekazana, już przez sam Sąd występujący jest sprzeczne z treścią ww. przepisu, który pozostawia Sądowi Najwyższemu nie tylko decyzję w zakresie przekazania albo nieprzekazania sprawy, lecz także wybór innego sądu równorzędnego. Ograniczanie tego wyboru przez wystąpienie o przekazanie sprawy do konkretnego sądu nie jest zatem dopuszczalne.

Z powyższych względów na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

jw